

MORB. PRINCEPS. 325

in rebus abscontum *nunquam*
quiescat, sed iugiter ad finem
suum tendat, properetque absque
vlla vehementi seditione, motu-
que, vocaturque in hominibus
sanitatis temperamentum opti-
mum.

Ex dictis concludit Helmont, *de sede An-*
stomachi vita cunctis totius dige- *nima*
stionibus præsidet, vtcunque in
abditas vel etiam remotas late-
bras dispersus, id nimirum est A-
NIMÆ singulari radiationi pro-
prium, vtpotè quæ solo nutu, atq;
mandato quoquo versus obedi-
entiam coactam imperat, & à quo-
uis sibi debere inuictè exigit. Vn-
dè pariter sequitur, eundem vigo-
rem vitalem dilatari quoquo ver-
sus: erroneoque ductu eiusdem
exorbitationes transplantari mor-
bificè vsque ad vltimos digitos.
Quæ autem sit ista imperans A-
NIMA, sequenti capitulo decla-
rabo.

Antiquissima duo principia I-
GNEM sc. & AQVAM Spi-
ritum siue Hippocr. diuinum
continere. Cap. 6.

Ignis ait Hippoc. omnia ornat,
& aqua omnia, & per omnia

de disti-

muo

ru-

nutrit, & paulo post: Corpus humanum, vbi temperationem ex tenuissima aqua, & rarissimo igne adeptum fuerit, saluberrimum habitum ideò efficit.

Ignem ostendi acidum: atque in illa aciditate habitare prudentem animam, docet mechanica, quod nimirum sibi ex alcali fabricat, format, ornatque domicilium simile illi, ex quo desumpta fuerat. Solius enim animæ est operatio Philosophorum sententia, ab vna scil. materia in alias se extendendi, easque conuertendi in sui Naturam. Non potest autem anima quò tendit peruenire propter disconuenientiam, nisi spiritu mediante, qui est quasi non corpus, sed quasi iam anima, siue quasi non anima, & quasi iam corpus. Adedque anima dat spiritui esse, & spiritus est animæ capsula, seu vehiculum, aut vinculum, cuius beneficio corpori iungitur, & ferruminatur. Cæterum nullo ingenio, nulla arte, nulla industria, nullaque diligentia spiritus, & anima possunt ab inuicem separari, diuino obstante decreto, ne homo inueniat opus, quod fecerat Deus Eccl. cap. 3. v. 11 vt in Clauis per alcali tartari demonstrauimus.

Cum

MORB. PRINCEPS. 327

Cum autem oculis plus creden-
dum, quàm opinionibus, Hippoc.
sic docente, expedit, vt orationem
clariùs, ac mechanicè ad oculum
demonstremus. Spiritum, vel ni-
tri, vel salis, vel vitrioli, qui vtv
rectificatus semper nimirum aci-
dus est, & igneus, affunde purissi-
mo alcali tartari, donec peracta
vtrunque saturatione strepitus ces-
set: fac exhalare humidum super-
fluum vsque ad cuticulam, & spiri-
tus (sit nitri) quem affudisti in alcali,
in frigida statione se format, &
ornat (vt loquitur Hippoc.) in ni-
trum naturale, verum, flammam
concupiens, & anginae remedium,
prorsus idem, ex quo ille acidus
spiritus proliciebatur: sola igitur
anima dicti nitri potuit se exten-
dere in alcali, illudque conuertere,
ornareque in sui naturam, eò au-
tem non potuit peruenire, nisi per
eiusdem nitri spiritum, quo veluti
oportuno vehiculo anima voto
potitur. Estque hac anima, Hip-
pocr. diuinum, quod omni igni
seu acido temper, & inseparabiliter
adhaeret, per quod omnia mundi
mirabilia, tam in morbis, quam in
sanitate perficiuntur, quodque à
spiritu separari impossibile hacte-
nus ostendi, & in posterum vl-
terius

lib. 1. de
diata

Anima ve-
rum est
Hippocr.
diuinum

terius ostendam.

*Aurum
non dimittit
humidum
distillando*

Vanum itaque est ab auri calce, vel ab auro foliato minutimue conciso, etiam si in aurea vitrea, vel ferrea mola quantumvis Philosophica annos, vel mille teratur, atteratur, conteratur, & si ultra vis superconteratur quicquam humidi ex se vnquam ex Anglica plana re-torta iri extillatum, id namque perpetuo est impossibile, quocun-que tandem vrgeatur igne: quod tamē Quidam in Epistola Naturę Curiosis dicata sine erubescencia scribillare non timet; præterea vanum pariter est, prædictam auri calcem, vel per mille annos contritione subactam, esse vnquam à se dimissuram animam propriam, seu meram tincturam in spiritum vini vtvt rectificatum: Tinctura enim auri, corpus suum sequitur, & ab illo neutiquam separatur, vt homo non inueniat opus, quod fecerat Deus: Hęc namque est artis illusio, ipsis artificibus incognita. Mola autem philosophica tere-re idem profus mihi est cum Luciano, ac *legone philosophari*: id est rustica opera subire, quod philosophorum non est, hi enim non baiuli, sed Naturę opera sagaci ingenio sequuntur: quippè quę iuxta

Her-

MORB. PRINCEPS. 329

Hermetem utrobique suaviter ,
non operatorum more agit , vt
hoc compendiolo per solutionis ,
& coagulationis naturalia instru-
menta prudentibus satis lucidè o-
stentum est .

Sic nec aurum fulminans oc-
cultè acidum, vnà cum cocto, per-
fecto, purissimoque vitro (cuius
pars alcali est) contritum, licet cele-
ri fusione transeat in corpus opa-
cum (quod amauson siue vulgò
smaltum vocant) purpurei coloris,
& infinitæ penè dixerim tincturæ,
attamen auri anima ex vitrea
massa non augetur, quia supremi
conditoris decreto cautum est, ne
præstantior natura in deteriorem
degeneret: ità nec anima silicis, nisi
per suum spiritum, transit in alcali
vegetabile, neque ex eo augetur ad
petream indolem, quam vitrum
vocamus vt 3. cap. Clavis .

Quemadmodum autem vege-
tabilium anima in nullo alio nisi
in vegetabilium regno augetur :
Et metallorum anima nisi in me-
tallis : in auro enim semina sunt
auri, canit Poeta : sic anima homi-
nis in nullo alio nisi in homine
augetur, concludit Magister . In
cuius ventriculo habitat acidus
spiritus (vt Clavis cap. 9.) qui vin-

*Encheire-
sin docet
Hippocr.
Chim. c. 7.*

*purpurei
prepara-
tio Aurè
fabrorum
secretum :*

*per Ani-
mam auri,
transmu-
tasse Bra-
gadinum
1581. pu-
blicè vilis
metalla in
pulum au-
rum nar-
rat Dullio-
nus, Histo-
ricus huius
Regiæ .*

*Firmat
id Hoge-
landus
Tract. de
Alchim.
difficult.
parte quar-
ta .*

cu- de diata

culum, & vehiculum animæ est, vt dixi. Homo igitur comestum gallum gallinaceum coctum (cuius corpus alcali esse in citato paulo antè capitulo Clauis euici) conuertit, & transmutat in sui naturam, & tam corpus, quàm spiritus, & anima istius hominis augetur: Et nisi anima prudens, cunctaque sciens spiritui ferruminata esset, gallum gallinaceum transmutare in humanam naturam non posset: nam anima dat spiritui esse, estque solius animæ in aliam rem sese extendere, atque in sui regno augere, & multiplicare.

Et vice versa, si gallus gallinaceus Doctorem comedat, eius anima sese extendit, atque doctorem in sui naturam conuertit, ita vt qui pridem in cathedra dictabat, iam galli vocem edat, ex supra dicto fundamento. Hac ratione animam vnus entis intrare, alteriusque exire, Pythagorici dixerunt.

Si hæc ita sunt, vt reuera sunt, qua ratione, & veritate ineptissima societas potest per acetum animam separare à cupro: & falsa doctrina, & fraudulentò sermone vulgo, & iuuentuti imponere. Vide Clauem cap. 6.

Hic quoque elucet crassus er-

Pytag. Animarum migratio quid

MORB. PRINCEPS. 331

ror scriptorum, qui quadrupedum sanguine in humanas venas transfuso, se non solum curare morbos, sed etiam hac ratione senectutem retardare arbitrati sunt, curiosissimi hi Magistri, Hippocratis decretum non considerarunt, quod nimirum anima hominis in nullo alio, quàm in homine augeri possit. Si enim comestibilia in primo ac vniuersali ventriculo (quo inhabitat prudens, omniaque sciens rector, seu spiritus acidus, animæ inseparabiliter iunctus) non animantur, in subsequentibus ventriculis errorem neutiquam emendari posse, Galenus notat, ratio dicitur, & experientia rerum Magistra, & mentiri nescia confirmat, atque demonstrat. Multum, inquit, differunt particulae animalium, quoniam ipsae animæ differunt. Quare ijs honorem, & gloriam, quam pro transfusionis sanguinis inutili inuento sibi deberi ambiunt, lubentes relinquimus.

Et quemadmodum in macrocosmi singulis mineris, plantis, earumque diuersis particulis, & ventriculis aqua de die in diem guttatim, certo pondere, mensura & proportione à supradicto prudenti sulphureo speciali spiritu, & anima,

lib. 1. cap.
2. de usu
partium.

Journal
des scauans
1667.
Mense Iu-
nij

ina, voca archeum vt lubet, & ab alio nullo multiplicatur, coagulatur, & in eorum naturam cogitur, ita etiam in microcosmo, seu vniuerso humano corpore, particulis omnibus, singulisque musculis (quilibet enim suum habet ventriculum) praesidet acidus ille animatus, & pinguis spiritus, qui sanguinem illis appropriat, ornatque iuxta indigentiam, eò quod is in nullo alio, quam in homine reperitur. *Corporis enim pars minima, inquit Magister, si aliquo morbo afficitur, eam affectionem, qualiscunque tandem fuerit, totum corpus sentit, quod minima pars corporis eadem omnia habet, quae & maxima.*

de locis in homine

de simpl. medica. cap. de Rhabarbaro

Mesues ait: Rhabarbarum, ex quo purgandi vis extracta est, animam perdidit, ad eoque propria facultas rhabarbari, agrimoniae, absinthij, in nullo alio reperitur, quam in rhabarbaro, agrimonia, absinthio &c. Ridicula itaque sunt simplicium succedanea in Theriacam, aliasque compositiones substituta. Anima enim est sui domicilij architecta, quae sibi fabricatur conueniens, accommodatumque instrumentum ex Themisto: citat Scaliger, & idem 307. sect. 29. ipsa
na-

MORB. PRINCEPS: 333

natura in animali omninò anima est, ipsa sibi fabricat calces, dentes, cornua ad vitam tuendam, itaque ijs vtitur, & scit quo sit vtendum modo sine obiecto aut phantasia vlla.

Error itaque est, quid pro quo substituere: sanguinem nimirum quadrupedum sanguini sufficere humano, qui tantummodo in homine reperitur, in alioque nullo, neque venarum sanguis, arteriarum sanguini respondet, eò quod diuersis rectoribus subindè subsit ex supra dicta ratione: sic etiam in dispensatorijs legimus pro cerui adipe, caprarum substitutum, aliaq; quam plurima absurda, hanc fraudem hoc honesto vocabulo, *quid pro quo*, appellare consueuerunt.

Contra pertinacissimam, antiquam, & desperatam vteri hæmorrhagiam cum iam omnia conclamata essent, asinini lactis vsus fuit præscriptus: cuius loco ægra decepta, vsa est duos ferè menses lacte vaccino sine fructu; verum venditoris fraude (quid pro quo) detecta bibit asininum, ex quo breui perfecta sanitate conualuit: non quia lac istud solummodò prima qualitate humectet, refrigeret, vel nutriat, id enim prorsus

præ-

præstat, & vaccinum, sed eò quia
vtrumque Hippocraticum diui-
num, morbiq; , remedijq; sibi
inuicem permista inter se cogno-
scuntur atque concordant (idest
acidum morbosum vteri venas e-
rodens, non auscultabat alij, nisi
alcali a sinini lactis) quæ concor-
dantia bubulo non inest, vt pra-
xis præfens edocet: longè quippè
vtrorumque est alia natura, vt
paulo ante de humano, ouilloque
sanguine monstrauius; vsque
ad eò quid pro quo, neque hic, ne-
que alicubi locum habere queat.
In alia vteri hæmorrhagia, nec as-
ninum lac, nec aliud quicquam
remedij profuit, nisi potus aquæ
spermatis ranarum, vt alibi nota-
ui.

de flatibus

Si ergo anima est sui domicilij
architecta, morbos omnes, atque
singulos, cum sint inter se diuersi,
distinctas, & diuersas habere ani-
mas necesse est, estque illud, quod
Hippocrates in morbis diuinum
vocaui: *cui enim rei non adest, aut
quid sine eo fit tandem?* Hunc spi-
ritum cuncta scientem, tam mor-
borum, quam remediorum esse fa-
brum, docet Magister citato libro
Mortalibus, *inquiens* vitæ, & mor-
borum ægrotis solus is est auctor.

Ergo

MORB. PRINCEPS. 335

Ergo & podagræ auctor non est humor excrementitius à capite defluens, sed specialis, animatus inuisibilis spiritus, pro cuius exacta cognitione hunc tractatum ex pauperum commiseratione, & in proximi necessitatem conscribimus.

*Natura, & Artis instrumenta
per ignem, & aquam ex-
plicantur.*

Cap. 7.

VNiuerſalem ignem cuncta scientem, omnium rerum animam, occultum atque inuisibilem acidum spiritum ex Sole proficisci, quem aquæ in matrimonium iunctum fermentum vitale rerum constituere, & omnia, quæ mundus habet, in se comprehendere, ex Hippocrate demonstraui-
mus: Hæc tamen omnia prudenti medico non sufficiunt, tum ad cognitionem, cum ad curationem, nisi insuper etiam hominis naturam exactè cognoscere, & diiudicare didicerit, ut ait *Magister* cognoscere quidem ex quibus ab initio constitutus est, diiudicare verò, quæ in ipso partes domini-
um obtinent: si enim ab initio
con-